

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา

อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

The Relationship between School Administrators' Learning Leadership and

Effectiveness of Chok Chai District School under Nakhon Ratchasima

Primary Education Service Area Office 2

ศิริลักษณ์ ฉลาดพัฒนศักดิ์* และ รัตนา เลิศวิชัย**

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*,**

Sirilak chaladpattanasak* and Ratda Lertvichai**

Faculty of Education, Vongchavalitkul University*,**

Corresponding author E-mail: sirilak_cha@vu.ac.th

(Received: April 17, 2024; Revised: May 25, 2024; Accepted: June 30, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาในอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 36 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คนประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครู 2 คน รวม 108 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ทุกข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา เท่ากับ 0.94 และ 0.87 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบด้วยสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลแบบบูรณาการ 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก และ 3) ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมาก และด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกในระดับสูงมาก

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเรียนรู้, ประสิทธิภาพ, เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research are to 1) investigate the relationship between school effectiveness and the level of learning leadership among school administrators in Chok Chai District, which is under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 2. 2) Examine the level of school effectiveness. 3) Investigate the relationship between school effectiveness and the level of learning leadership among school administrators. The research sample consisted of 36 schools in Chok Chai during the academic year 2023, with a total of 36 schools being statistically significant at the .05 level. A multi-stage random sampling method was employed to select the sample. Step 1: Randomly selecting institutions based on their size. The random selection of schools was based on the magnitude of the school. Step 2: Employ straightforward random sampling to identify informants in each school that was chosen in step 1. A school administrator and two instructors comprise the informants of each school in the sample. The research instrument consisted of a five-point rating scale questionnaire with an item objective congruence index of 1.00 for all items. The reliability coefficients of the questionnaire on the learning leadership level of school administrators were 0.94, and the confidence value of the questionnaire on the efficacy level of the school was 0.87. The data were analyzed using correlation coefficients, means, standard deviations, and percentages.

The research findings suggested that 1) the learning leadership of school administrators was of a high quality in all aspects; each aspect was found to be of a high quality. The aspect with the highest average was self-directed learning, followed by team learning. and the side with the lowest average is Management (using integrated data). 2) The school's overall efficacy was high. It was determined that each aspect was of a high quality. The ability to produce students with high academic achievements was the aspect with the highest average, followed by the ability to address problems within the school. The aspect with the lowest average was the ability to develop students with positive attitudes. 3) In the Chok Chai District, the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 2 demonstrated a moderate positive correlation between the learning leadership of school administrators and the effectiveness of the school. The learning leadership of school administrators was significantly correlated with the capacity to cultivate positive attitudes in students and the production of high academic achievement.

Keywords: Learning Leadership, Effectiveness, Primary Education Area

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกมีผลต่อสภาพและแนวโน้มการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งจะต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความเหมาะสมทันต่อเหตุการณ์และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนา หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งต้องตระหนักถึงผู้เรียนและครูผู้สอนเป็นสำคัญ กลไกที่สำคัญมากประการหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิรูปการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ การร่วมกันสร้างความรู้ใหม่ส่งผลให้ผู้เรียน

บรรลุดม่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเป็นคนดีคนเก่งและมีความสุขภาวะผู้นำการเรียนรู้เป็นพฤติกรรมและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่ทำให้บุคคลมีศักยภาพในการเรียนรู้มากขึ้น มีนวัตกรรม มีการพัฒนาวิชาชีพเกิดขึ้นของบุคคลในทุกระดับ ซึ่งส่งผลถึงศักยภาพประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพขององค์กร สำหรับภาวะผู้นำการเรียนรู้ นั้น ตัวผู้นำเองจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ สามารถนำ ในเรื่องการเรียนรู้และตัวผู้นำเอง ใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความรู้ความสามารถในการจัดโครงสร้างและระบบการเรียนรู้ในองค์กรและมีผลต่อการพัฒนาคนและบุคลากรต่างๆ ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ต่อไป เพื่อบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ (กนกอร สมปราชญ์, 2560)

ตัวบ่งชี้ระดับความสำเร็จของสถานศึกษา คือ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สถานศึกษาที่มีประสิทธิผลนั้นจะมีการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ทำให้เกิดความสำเร็จของสถานศึกษาและเป็นผู้มีความรู้ความสามารถการใช้สติปัญญาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานและการแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี มีอารมณ์ที่มั่นคง เชื่อมั่นในตนเอง มีมารยาทของสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ดี ตระหนักในคุณค่าของผู้ใต้บังคับบัญชา มีความจริงใจ มองโลกในแง่ดีและเป็นผู้มีความมุ่งมั่น มีจิตสำนึก มีความปรารถนาที่จะปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านทักษะ ความรู้ ความเข้าใจในหลักการต่างๆ ดังที่กล่าวข้างต้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Hoy & Miskel, 1991, อ้างถึงใน พลกฤษณ์ บัวประเสริฐ และพรศักดิ์ สุจริตรักษ์, 2565)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้บริหารนับได้ว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารโรงเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 และผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับปรุงพัฒนาตนเอง ให้มีภาวะผู้นำการเรียนรู้เพื่อการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 39 โรงเรียน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน ไพศาล หวังพานิช, 2565) ตามขนาดของสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 โรงเรียน ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 สุ่มโรงเรียนโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 โรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 เลือกผู้ให้ข้อมูล โดยการสุ่มอย่างง่ายในแต่ละโรงเรียนที่เลือกมาในขั้นตอนที่ 1 โดยแต่ละโรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครู 2 คน รวมทั้งสิ้นมีผู้ให้ข้อมูล 108 คน

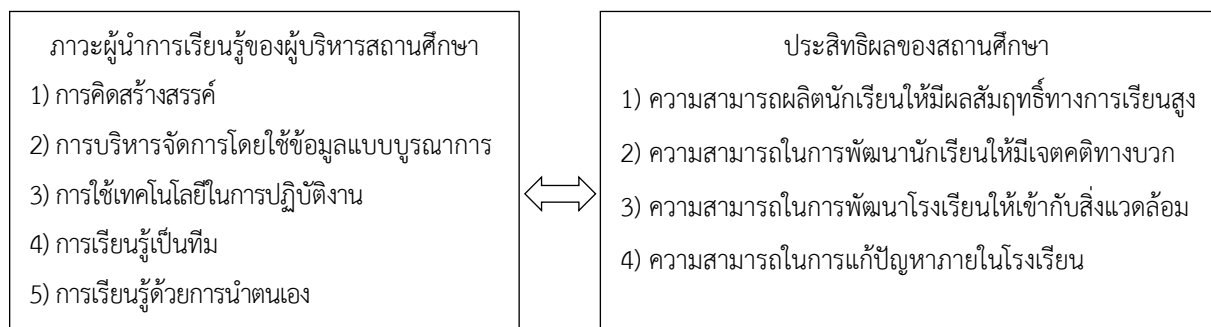
3.1.3 ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 36 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครู 2 คน ผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้นมี 108 คน

3.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สถานศึกษาอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาจาก แนวคิดของ กนกอร สมปราษฎย์, 2559 อ้างถึงใน ภัณทิรา วงศ์เทศกาล, 2564; สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์, 2561; สมชาย เทพแสง, 2556 อ้างถึงใน อนุชิต พันธัง, 2563; และ James and Barry, 2010 อ้างถึงใน ภัณทิรา วงศ์เทศกาล, 2564 พบว่า มีองค์ประกอบ จำนวน 15 ด้าน โดยผู้วิจัยได้พิจารณาองค์ประกอบที่มีความเหมือนหรือคล้ายกันที่มีความถี่สูงตั้งแต่ 3 ขึ้นไป เพื่อคัดสรรเป็นองค์ประกอบที่เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย และแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาจาก แนวคิดของ Hoy and Miskel, 1991 อ้างถึงใน พลกฤษณ์ บัวประเสริฐ และพรศักดิ์ สุจริตรักษ์, 2565 ซึ่งผู้วิจัยนำมากำหนด กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดไว้ให้ (Check List) ประกอบด้วย ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูล และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบ มาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ (Five-point Rating Scale) ตามกรอบแนวคิด องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ 1) การคิดสร้างสรรค์ 2) การบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลแบบบูรณาการ 3) การใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน 4) การเรียนรู้เป็นทีม และ 5) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ตอนที่ 3 ระดับประสิทธิภาพของสถานศึกษา ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ (Five-point Rating Scale) ตามกรอบแนวคิดองค์ประกอบของประสิทธิภาพของสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก 3) ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.4.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิภาพของสถานศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ถูกต้อง และผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามที่ได้รับการแนะนำ

3.4.3 นำร่างแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์และถูกต้องตามความเป็นจริง แล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเป็น 1.00 และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.4.4 นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try Out) กับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูล นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยภาพรวมอยู่ระหว่าง 0.62-0.96 ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามรายฉบับตอนที่ 2 ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และตอนที่ 3 ระดับประสิทธิผลของ สถานศึกษา เท่ากับ 0.94 และ 0.87 ตามลำดับ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3.5.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลและแบบสอบถาม ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยผู้วิจัยดำเนินการส่งและรับ แบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3.5.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วนของการให้ข้อมูลในแต่ละฉบับ ได้แบบสอบถามที่มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์รวมทั้งสิ้น 108 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยมีการดำเนินการ ดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ

3.6.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Five-point Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติมาก

3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติปานกลาง

2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติน้อย

1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติน้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผล ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.3 วิเคราะห์ข้อมูลระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Five-point Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีผลสำเร็จของการดำเนินงานมากที่สุด

4 หมายถึง มีผลสำเร็จของการดำเนินงานมาก

3 หมายถึง มีผลสำเร็จของการดำเนินงานปานกลาง

2 หมายถึง มีผลสำเร็จของการดำเนินงานน้อย

1 หมายถึง มีผลสำเร็จของการดำเนินงานน้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผล ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6.4 การวิเคราะห์หาค่าสัมพัทธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

ค่า $r = 0.81-1.00$ หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก

ค่า $r = 0.61$ ถึง 0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง

ค่า $r = 0.41$ ถึง 0.60 หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง

ค่า $r = 0.21$ ถึง 0.40 หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างต่ำ

ค่า $r = 0.00$ ถึง 0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ

4. ผลการวิจัย

4.1 ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จึงนำเสนอตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการคิดสร้างสรรค์	4.11	0.66	มาก	4
2. ด้านการบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลแบบบูรณาการ	4.09	0.65	มาก	5
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน	4.14	0.69	มาก	3
4. ด้านการเรียนรู้เป็นทีม	4.17	0.61	มาก	2
5. ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	4.31	0.51	มาก	1
รวม	4.16	0.55	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.51) รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.61) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลแบบบูรณาการ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.65)

4.2 ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จึงนำเสนอตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.30	0.52	มาก	2
2. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก	4.13	0.70	มาก	4
3. ด้านความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม	4.29	0.45	มาก	3
4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.41	0.48	มาก	1
รวม	4.28	0.35	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.52) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.70)

4.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ใช้สัญลักษณ์ LL กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ใช้สัญลักษณ์ EE ในการนำเสนอตารางแสดงการวิเคราะห์ข้อมูล/ใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา (LL) ประกอบด้วย การคิดสร้างสรรค์ (L1) การบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลแบบบูรณาการ (L2) การใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน (L3) การเรียนรู้เป็นทีม (L4) และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (L5) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา (EE) ประกอบด้วย ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (E1) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (E2) ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (E3) และความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (E4)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ตัวแปร	E1	E2	E3	E4	EE
L1	.632**	.702**	-.292	-.143	.386*
L2	.732**	.788**	-.142	-.130	.519**
L3	.723**	.808**	-.195	-.249	.460**
L4	.805**	.821**	-.157	-.023	.596**
L5	.714**	.566**	-.106	.041	.491**
LL	.828**	.860**	-.217	-.133	.559**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวม พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในระดับปานกลาง ($r = .559^{**}$) เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมากที่สุดโดยจัดอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .828^{**}$) และความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกจัดอยู่ในระดับสูงมาก ($r = .860^{**}$)

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

5.1 ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้าน การบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลแบบบูรณาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้เกิดทักษะการเรียนรู้

ของผู้เรียนอย่างแท้จริง เนื่องจากมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อในการเรียน การออกแบบและพัฒนา มีนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน อันจะส่งผลให้เกิดการจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จและเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกอร สมปราชญ์ (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : การศึกษาทฤษฎีฐานราก ผลการวิจัยพบว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเรียนรู้ทำให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารจัดการในสถานศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูและส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา

5.2 ประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโซคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่าประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดคุณภาพในการปฏิบัติงาน ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญที่จะบอกถึงความสามารถในการสานสัมพันธ์ของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อรวมแรงให้เป็นหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติหน้าที่ให้กับโรงเรียน และการใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา ศรีนารัง และคณะ (2561) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

5.3 ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโซคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโซคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มากที่สุดโดยจัดอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกจัดอยู่ในระดับสูง ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนจัดอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ส่วนภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา อำเภอโซคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 น้อยที่สุดคือ ความสามารถในการพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม จัดอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติ มีความสามารถในการจัดการศึกษาตามที่กำหนด มีสนับสนุนการศึกษาและเรียนรู้ให้มากขึ้นตลอดถึงพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพโดยทางผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างแท้จริงส่งผลให้ความสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธรรมรัตน์ บุปผาชาติ และคณะ (2565) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคอุบลราชธานี เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคอุบลราชธานี เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยเฉพาะภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกในระดับสูงมาก ซึ่งด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกมีความสำคัญจึงควรให้มีการส่งเสริมหรือพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มากขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 จากการศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า อยู่ในระดับมากยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

6.2.2 จากการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก จึงควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลด้านการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกของโรงเรียน อำเภอโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

7. เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราชญ์. (2560). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาทฤษฎีฐานราก. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 12(34), 51-66. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/JSSRA/article/view/69250/74274>
- ธรรมรัตน์ บุปผาชาติ, มิตภาณี พุ่มกล่อม และพงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*, 10(40), 197-206. <https://jeal.snru.ac.th/Files/Article/1148-ArticleTextFile-20221006104516.pdf>
- พลกฤษณ์ บัวประเสริฐ และพรศักดิ์ สุจริตรักษ์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 1. *วารสารสิทธิบริหารศรัณ*, 23(1), 281-295. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jsr/article/view/249419/172840>
- ไพศาล หวังพานิช. (2565). วิจัยทางการศึกษา [เอกสารประกอบการสอน]. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ปวีณา ศรีนาราง, นภาเดช บุญเชิดชู และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2561). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 9(2), 117-136. <https://dept.npru.ac.th/jssr/data/files/9.2jssr7.pdf>
- ภัณจิรา วงศ์เทศกาล. (2564). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพระดับสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*, 13(2), 169-182. <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jre/article/view/11052/9167>

อนุชิต พันธัง. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 22 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.